

Ekonomika kasina 21. století

Bitcoin, akcie, futures, opce, dluhopisy, Polymarket
a financializace pozdního kapitalismu

Peter Joseph, 26.08.2026

Na začátku dvacátých let jsem se zapojil do krátkodobého obchodování s *akciemi*. Byla to standardní úniková strategie: Najít způsob, jak se uživit, aniž bych byl zcela pohlcen tajemnou mocenskou hierarchií korporátní obchodní struktury a zároveň si uchovat povolání, které jsem považoval za posvátné – být hudebníkem a umělcem. Nikdy jsem nechtěl poskvřnit poctivost tohoto poslání krutou nepoctivostí dnešního děsivého způsobu ekonomického přežití. Myšlenkou bylo tyto dva světy zcela oddělit.

Takže jsem se v průběhu několika let začal učit u profesionálních obchodníků pro krátkodobé obchodování a snažil se vybudovat dostatečnou kapitálovou základnu, abych z konzistentní třináctiprocentní roční výnosnosti udělal něco funkčního. Pokud máte na svém brokerském účtu pouze dvacet pět tisíc dolarů, pak i při čtyřnásobném využití marže, které vám poskytne 100 000 dolarů obchodního kapitálu, představuje třináctiprocentní výnos jen 13 000 dolarů ročně. Z toho se sotva dá vyžít. V konečném důsledku potřebujete k přežití *kapitál* ve výši asi milionu dolarů, což jsem rozhodně neměl.

Naštěstí jsem se v několika ohledech vzpamatoval – zejména v oblasti morálního poznání, že celý ekosystém hazardních kasin známý jako Wall Street je zdaleka nejtoxičtější perverzí již tak nemocné *tržní struktury* (jinak známé jako *kapitalismus*), jakou kdy svět viděl.

Ke cti tomuto mladickému bádání patří, že mě to vedlo ke studiu mikro a makroekonomie v kontextu *trhu* a poté ekonomie jako celku v rámci základní teorie. Jak často zmiňuji ve svých článcích a médiích, je to pro lidstvo kriticky důležité téma, protože to, co dnes v tradiční akademické sféře nazýváme ekonomii – podle níž jsou *trhy* považovány za inherentní a neměnné atributy – je strašlivě, strašlivě mylné.

Zároveň kontakt se skutečnými profesionálními obchodníky poskytl představu o psychologii, kterou nelze ignorovat, pokud jde o myšlení neosvíceného egoismu, jež definuje dnešní světovou kulturu.

Stejně jako kasino na Wall Street pracuje s naprostou abstrakcí a v podstatě s jakýmsi „zbožím“, které je třeba nakupovat a prodávat za účelem finančního prospěchu bez ohledu na to, k čemu toto zboží slouží, nelze podceňovat ani sociopatický stav mysli těch, kteří tímto způsobem uvažují.

Na rozdíl od reálné ekonomiky Main Street, založené na skutečném zboží, která má v důsledku potřebných prodejů obecný směr ve vytváření *zisku* tím, že ze strukturální

nutnosti poskytuje nějakou službu společnosti (i když jen krátkodobou), Wall Street takovou tendenci nemá. Kasino je zcela lhostejné k tomu, zda něco ekonomicky uspěje nebo selže, protože sázet můžete oběma směry.

Od *krátkého prodeje akcií* až po hazardní hry na *Polymarketu* s ohledem na možné letošní lesní požáry, motivuje kasinová ekonomika ve skutečnosti k poškozování ostatních – kromě zřejmějšího faktu, že jejím samotným základem je v podstatě *nulový součet*: To znamená, že jediný způsob, jak se někdo dostane dopředu, je vzít si něco od někoho jiného.

Žádné bohatství se nevytváří. Nic se nevyrábí. Jde pouze o převod peněz s *nulovým součtem* od jednoho člověka či instituce k jinému a právě na tomto základě vznikají četné další podoby této choroby.

Co jsou finanční aktiva?

Jednoduše řečeno, *finanční aktiva* jsou abstraktní, papírové nároky na budoucí *peněžní hodnotu*. Jsou to nefyzické nástroje – *akcie*, *dluhopisy*, *deriváty*, *spekulativní tokeny* a komplexní úvěrové nástroje – které dnes existují téměř výhradně jako digitální záznamy v účetní knize. Finanční instituce, korporátní média a univerzitní ekonomické katedry nám vnucují, že tyto nástroje jsou životně důležitými koordinačními nástroji pro zdravou a fungující ekonomiku. Říká se nám, že finanční aktiva umožňují efektivní tok *kapitálu* tam, kde je nejvíce potřeba – financování inovací, budování infrastruktury, zajištění proti rizikům v reálném světě a vytváření širokého společenského bohatství.

Nyní, pokud vezmeme jejich absolutní původ a úzce vymezené historické využití, by se dal vznést věrohodný teoretický argument, že základní finanční nástroje poskytovaly praktickou službu – například umožnily rozvíjející se firmě shromáždit *kapitál* pro výstavbu fyzické továrny. V moderním světě se však *finanční aktiva* proměnila v něco čistě parazitického. Nevytvářejí skutečný svět; odčerpávají z něj bohatství. Prakticky každá velká finanční krize posledních dvou set let – například kolaps v roce 1929 nebo krach rizikových hypoték v roce 2008 – byla výslovně zakořeněna v nekontrolovatelném zadlužení, neprůhlednosti a systémové hnilobě těchto abstraktních nástrojů. Jsou primárním motorem globální ekonomické destabilizace.

Ve skutečnosti drtivá většina moderních finančních aktiv není nic jiného než derivátové hazardní nástroje, zcela oddělené od jakéhokoli hmatatelného ekonomického užitku. Jde o paralelní sázkovou hru prezentovanou veřejnosti jako běžnou a produktivní součást ekonomiky – fasádu maskující kaskádu destabilizujících účinků a toxického kulturního podmiňování, to vše s cílem podpořit nejbohatší oligarchické vrstvy společnosti.

Ačkoli zhruba 58 % dospělých Američanů vlastní *akcie* – především prostřednictvím pasivních *penzijních plánů* 401(k) nebo *podílových fondů* – konečný peněžní výnos z tohoto trhu je neustále směřován přímo k nejbohatším. Podle údajů Federálního rezervního systému vlastní nejbohatších 10 % domácností zhruba 87 % až 93 % všech

podnikových *akcií* a *podílových fondů*, zatímco samotné horní 1 % ovládá kolem 50 %. Naproti tomu spodních 50 % populace vlastní pouhé 1 % celkového bohatství *akciového trhu*.

V praxi to znamená, že veřejný narativ kolem „příležitostného investování“ funguje jako mechanismus, který zajišťuje stálý přísun nových peněz; každé dva týdny miliony lidí odvádějí část své výplaty na nákup *klastrových indexových fondů*, čímž vytvářejí nepřetržitý, státem schválený tok likvidity, který uměle podporuje *ceny aktiv* pro miliardářskou třídu. Když drobní investoři nakupují tato nadhodnocená *papírová aktiva*, nevytvářejí tím skutečnou ekonomickou sílu. Pouze poskytují *výstupní likviditu*, která umožňuje institucionálním elitám systematicky znovu a znovu získávat bohatství z produktivní práce pracující většiny.

Tato ekonomická mutace je navíc součástí většího systémového posunu známého jako *financionalizace* – vývojové fáze zralého *kapitalismu*, kde k tvorbě *zisku* dochází stále častěji prostřednictvím abstraktních finančních kanálů, nikoli prostřednictvím skutečného obchodu a fyzické produkce komodit. Během posledních čtyř desetiletí se sektor finančních služeb proměnil ve stroj na peníze vyšší třídy, který zastiňuje všechna ostatní odvětví na Zemi, aniž by produkoval něco hmatatelného.

Mezi lety 1980 a 2006, zatímco *hrubý domácí produkt* USA vzrostl pětinasobně, *zisky* finančního sektoru prudce vzrostly šestnáctinásobně; v 80. letech 20. století tyto *zisky* tvořily zhruba 10 % celkových *zisků* amerických firem, zatímco v 10. letech 21. století běžně přesahovaly 30 %. Přestože si finanční sektor z tohoto ohromného podílu národního důchodu ukrajoval stále větší část, jeho podíl na celkové zaměstnanosti v USA zůstává prakticky neměnný a již více než sedmdesát let se pohybuje pod 5 %.

Zdaleka to nevede k širší společenské prosperitě. Empirický výzkum ukazuje, že nadměrná *financionalizace* aktivně potlačuje skutečný *ekonomický růst*, potlačuje růst mezd pracující třídy a dramaticky urychluje nerovnost bohatství. Jsme svědky ekonomického nádoru: Odvětví, které zaměstnává nepatrnou, izolovanou část populace, negeneruje žádné *fyzické statky* ani *společenskou hodnotu* a dosahuje rekordních *zisků* vybíráním poplatků podobných mýtnému z abstraktních sázek – a to vše při zachování naprostého odpoutání od materiálního přežití zbytku společnosti, na kterou má toxické účinky.

Co je to akciový trh?

Korunní klenot finančního systému: Wall Street a *akciový trh*.

Jak víme, „Wall Street“ je slavné symbolické spojení používané k popisu celé řady spekulativních *aktiv*, která zdánlivě souvisejí s běžnými ekonomickými procesy na „Main Street“. „Zdánlivě“ je zde klíčové slovo. Faktem je, že jakmile odečteme *dividendy* společností (což jsou čtvrtletní výplaty akcionářům na základě reálné výkonnosti společností a které jsou v moderní době stále vzácnější nebo zanedbatelné), spojení

mezi skutečnou, hmotnou *ekonomickou aktivitou* a *cenami akcií* je zcela otázkou vnímání a stoprocentně subjektivní.

Lidem se vypráví příběh, že pokud si společnost jako Microsoft vede dobře a v daném období zvyšuje svou ziskovost, tento úspěch se promítá do růstu *ceny* jejích *akcií*. Vyplyvá to z myšlenky, že lepší *reálná výkonnost* se rovná vyšší hodnotě *akcií*. Co si ale lidé nedokážou správně uvědomit, i když povrchně chápou mechanismy, je to, že jedinou věcí, která ve skutečnosti ovlivňuje *cenu akcií*, je jejich vnímání hospodářských výsledků společnosti. Jakmile jednotlivci – a algoritmy – nakupují více *akcií* v očekávání, že *cena* půjde nahoru, dochází k řetězové reakci a mechanickým procesem *nabídky* a *poptávky* na burze tlak toku *objednávek* tlačí *cenu* nahoru.

Je zásadní pochopit, že Wall Street a *akciový trh* nevytvářejí hodnotu v pravém slova smyslu. *Akciový trh* pouze aktualizuje *cenu* na základě poslední spekulativní, ojedinělé transakce. Pokud má společnost v oběhu deset milionů *akcií*, stačí, aby jedna osoba koupila jednu *akcii* za padesát dolarů, a všech deset milionů *akcií* se najednou na papíře ocení na padesát dolarů.

Tomu se říká *tržní hodnota* nebo *tržní kapitalizace* a je to jeden z nejabsurdnějších výmyslů v celé *tržní ekonomii* obecně. Bere se to jako samozřejmost, jako by to byl fyzikální zákon, jako by takhle muselo fungovat hospodaření se *zdroji* a *nabídka* a *poptávka*. Stejný jev *tržní ceny* se vyskytuje ve všech odvětvích, od vyrobeného hmotného zboží až po životně důležité suroviny, jako je měď, ropa a dřevo. Jde o systémovou konvenci, která prostřednictvím *cenového mechanismu* svévolně staví na roveň stav existence *fyzických zdrojů* a obchodování s nimi na papíře.

A samotný *akciový trh* je jen svévolná nástěnka. Každé společnosti je přidělena *cena*, která se vztahuje ke všem jejím *akciím* v oběhu na základě posledního provedeného obchodu. Samotné *akcie* opět nemají žádnou přímou souvislost s ničím jiným než subjektivním vnímáním lidí, kteří s nimi obchodují. Pokud generální ředitel podvede svou ženu, pronese urážlivou poznámku nebo se zaplete do mediálního skandálu, *tržní cena akcií* může během několika sekund prudce klesnout, a to i přesto, že se skutečné fyzické továrny, stroje, pracovní síla a produktivita společnosti ani trochu nezměnily.

Navíc, protože pohyb *cen* má řetězové důsledky – kdy jeden tlak vyvolává v průběhu času řadu vzájemně propojených reakcí – nemá *hodnota aktiv* v daném okamžiku žádnou skutečnou vypovídací schopnost, pokud ji vztahujeme k předpokladu, že je budeme držet. Tomu se také říká *nominální hodnota*.

Jinými slovy, někdo jako Elon Musk ve skutečnosti nemá stovky miliard dolarů v hotovosti, jak se často uvádí při účtování jeho podílů v Tesle nebo SpaceX. Na rozdíl od fyzického aktiva, jako je dům, který poskytuje funkční užitek tím, že se v něm bydlí, *akcie* nemají žádnou užitnou hodnotu. *Akcie* nedělají nic; pouze symbolizují pohyblivou cenovku. Navíc, pokud by se multimiliardář někdy pokusil převést své *papírové akcie* na skutečné *peníze*, *trh* by nevyhnutelně zažil kaskádový kolaps, protože by začal tyto

masivní pozice vyprodávat. Fiktivní povaha tohoto bohatství se stává zřejmou v okamžiku, kdy začíná *likvidace*: Masivní trend *veřejného prodeje* se zrychluje a to, co vypadalo jako prodej *papírových akcií* za deset miliard dolarů, se v době, kdy jsou plně zlikvidovány, promění ve skutečnou výplatu za dvě miliardy dolarů.

Vraťme se tedy k podstatě: Máte paralelní kasino, které běží vedle skutečných společností. Uměle a subjektivně zrcadlí lidskou interpretaci dané společnosti, odvětví nebo ekonomického indexu. Konkrétně řečeno, pokud byste zítra úplně zavřeli *akciový trh*, nemělo by to žádný provozní vliv na *fyzickou kapacitu* těchto společností vyrábět zboží a poskytovat *služby*. Je to jen sekundární kasino odvozené od chování na Main Street.

V tomto kasinu se hraje s *nulovým součtem*. Ve skutečnosti, jakmile započítáte poplatky makléřů, transakční náklady a institucionální poplatky, stává se pro širokou veřejnost hrou s *negativním součtem*. Když lidé říkají, že „investují“ své peníze do *akcií*, používají zdvořilý eufemismus pro hazard. Nevkládají své peníze do společnosti, kde by je mohly použít na nákup strojů, najímání pracovníků nebo financování výzkumu. Jediný případ, kdy společnost skutečně získává peníze z *akciového trhu*, je během *primární veřejné nabídky* akcií (IPO) nebo vzácné sekundární nabídky *akcií*. Když si koupíte běžné *akcie* na burze, jednoduše předáváte své peníze jinému obchodníkovi výměnou za kus papíru a doufáte, že kolektivní chování budoucích hráčů vyžene *cenu akcií* výše, abyste je mohli prodat někomu jinému.

Ochrana před inflací a iluze důchodového spoření

Aby si finanční tržní kasino udrželo po celá desetiletí svou legitimitu, spoléhalo se na propagandu, která měla jeho fungování ospravedlnit. Veřejnost byla vychována k přesvědčení, že je finančně nezodpovědné nevložit své celoživotní úspory na Wall Street. Dvěma hlavními záminkami, jejichž prostřednictvím je obyvatelstvo vedeno k účasti v této hře, jsou *inlace* a *důchod*.

Podívejme se nejprve na *inflaci*. *Inlace* je inherentní vlastností *tržní ekonomiky* kvůli svému základnímu požadavku na *neustálý růst*. *Měnová inlace* plošně snižuje *kupní sílu peněz*. Veřejnosti se vnucuje narativ, že musíte na *trhu* sázet, abyste s touto erozí udrželi krok. Když se ale pozorně podíváte na průměrné výnosy v porovnání s prudce rostoucími náklady na skutečné přežití (bydlení, zdravotní péče, energie a potraviny), vaše *nominální zisky* na papíře jsou v reálných hodnotách dramaticky tlumené. Nezajistili jste se proti *inflaci* v žádném strukturálním smyslu; jen jste náhodou vyhráli sázku s nepatrným výnosem v systému, kde se podkladová zúčtovací jednotka neustále znehodnocuje. Využití *akciového trhu* k „poražení inflace“ je narativní trik, jehož cílem je nasměrovat *pasivní kapitál* do volatilních, spekulativních aktiv. Legitimizuje systém, kde jsou lidé nuceni podstupovat obrovské finanční riziko, jen aby zabránili rozplynutí svých úspor.

To nás přivádí ke druhé a ještě tragičtější zámince používané k udržování kasina – mýtu o moderním důchodovém „investování“.

Historický koncept „důchodového investování“ jednoduše přesunul břemeno základního lidského přežití ve stáří z životaschopných sociálních záruk přímo na individuální účast ve spekulativním *tržním kasinu*. To je součástí širšího, zlověstného trendu v *tržní společnosti*, kde jsou jednotlivci nuceni nést systémová břemena, která ze své podstaty vyžadují *strukturální řešení*. Vzpomeňte si na moderní trik s recyklací plastů: Korporace odmítají měnit své znečišťující výrobní modely a místo toho přenášejí morální a logistickou zátěž na jednotlivého *spotřebitele*.

Historicky byl důchod podporován modely přímého sdílení rizik – což znamenalo definované dávky v důchodovém systému, kde podniky vyplácely garantované, důstojné penze založené na reálném ekonomickém výkonu, nebo na státních sociálních jistotách financovaných z veřejných příjmů. Toto je jediný model, který dává alespoň vzdáleně strukturální smysl, pokud pomineme zjevný morální aspekt, že skutečně civilizovaná společnost by směřovala svou obrovskou produktivitu na podporu těch, kteří již nemohou pracovat, a to bez jakéhokoli požadavku na předchozí zaměstnání.

Místo toho v posledních několika desetiletích korporátní zájmy a politici systematicky rušily důchody ve prospěch 401(k), IRA a účtů soukromého kapitálu. Tím se systémové ekonomické riziko zcela přeneslo na jednotlivé pracovníky a zároveň nasměrovaly biliony dolarů povinně a pravidelně přitékajících prostředků přímo na obchodní parket Wall Street, čímž se znovu podpořilo kasino pro ultra-bohaté.

Zamyslete se prosím nad tím, jak zákeřná tato struktura ve skutečnosti je.

Miliony běžně pracujících lidí, kteří nemají ani čas, ani chuť, ani technické znalosti k analýze stochastického *trhu*, jsou podmíněny odevzdávat procento z každé výplaty institucionálním správcům *aktiv*. Tyto peníze jsou investovány do *indexových fondů*, čímž vzniká umělá, státem schválená *nabídka*, která podporuje *ceny aktiv* bez ohledu na to, co se děje v reálné ekonomice.

Celý příslib investování na důchod se opírá o předpoklad, že za zhruba čtyřicet let bude příští generace dostatečně likvidní, ochotná a zoufalá, aby koupila vaše nafouklé *papírové aktiva* za *vyšší cenu*, než jakou jste za ně zaplatili. Předpokládá se, že celková hodnota kasina bude jednoduše navždy růst.

Pokud se *trh* zhroutí přesně v roce, kdy dosáhnete šedesáti pěti let, mohou se přes noc vypařit desítky let vaší skutečné produktivní lidské práce. A celou tu dobu Wall Street vybírá zaručené daně – poplatky za správu, poměry nákladů a administrativní poplatky – z vašich peněz, ať už peníze na účet vkládáte, necháváte je tam, nebo je vybíráte. Ať už vyhraje nebo prohraje, kasino si bere svůj podíl z celoživotních úspor pracovníka, aniž by na oplátku nabízel jakékoliv strukturální záruky.

Peníze opět nejdou na *akciový trh* proto, aby tam ležely v trezoru a rostly. Pouze mění majitele, aby se na obrazovce posunula plovoucí *cena*. Když se důchodci pokoušejí vybrat si své penzijní spoření 401(k) na jídlo a zaplacení nájemného, jednoduše spotřebovávají *likviditu*, kterou jim poskytuje další várka pracujících vstupujících do kasina. Samotný *trh* nevytvořil žádné hmotné bohatství. Je to obrovský, pomalý mechanismus přesouvání bohatství vzhůru k nejvyšší frakci společnosti a zároveň klame pracující třídu tak, aby hájila právě to kasino, které ji vykořisťuje.

Co jsou futures?

Řekl bych, že *akcie* jsou „ruletou“ této ekonomiky, zatímco *trh s futures* je vysoce rizikovým pokerem s velkou pákou (zadlužením) s vysokými sázkami.

Trh *s futures* je burza, kde účastníci nakupují a prodávají standardizované „kontrakty“ za účelem obchodování s konkrétní komoditou za pevnou cenu k budoucímu datu. Původ *futures trhů* sahá až do 19. století a na první pohled se jeví pragmaticky. Zemědělství je ze své podstaty vystaveno chaosu přírodního světa, jako jsou sucha, záplavy a neobvyklé mrazy. Zemědělec, který na jaře sází pšenici, čelí obrovské cenové nejistotě. Pokud celý region zažije v době sklizně bohatou úrodu, místní trh se zaplaví pšenicí, ceny se zhroutí a zemědělec i přes úspěšnou úrodu zkrachuje.

Aby se vytvořila stabilita, byla zavedena myšlenka „forwardové smlouvy“, což znamenalo, že se farmář (prodávající) mohl setkat s mlynářem (kupujícím) například v březnu a podepsat dohodu o dodávce deseti tisíc bušlů pšenice v září za pevnou cenu pět dolarů za bušl. Farmář si zajistí garantovaný tok příjmů na pokrytí nákladů a přežití roku, zatímco mlynář si zajistí vstupní náklady na výrobu mouky. Teoreticky se jednalo o praktický koordinační nástroj určený k řízení fyzických rizik mezi dvěma reálnými ekonomickými aktéry. To bylo fér.

Ale v moderním finančním systému byl tento funkční původ zcela vyprázdněn a nahrazen stejnou parazitickou dynamikou, která řídí *akcie*. Dnes zhruba 98 procent lidí obchodujících s *futures kontrakty* nemá absolutně žádný úmysl kdykoli fyzicky převzít cokoli. Jde čistě o hazardní hru, jejímž cílem je *zisk* z cenových výkyvů před vypršením kontraktu nebo v okamžiku jeho expirace.

Jinými slovy, standardizované futures kontrakty byly odděleny od nutnosti fyzického vypořádání a transformovány na *papírová aktiva* vypořádávaná v hotovosti. *Trh* se z funkčního nástroje pro řízení rizik v ekonomickém ekosystému Main Street pro fyzické producenty přesunul na hyper-pákové hřiště pro neprodukující spekulanty.

Skuteční hedgeři (skuteční farmáři, těžaři, producenti energie a výrobní závody) opět představují nepatrný zlomek denního objemu obchodů. *Trh* je drtivě ovládán algoritmičnými fondy, kvantitativními hedgeovými fondy a maloobchodními denními obchodníky, kteří se v životě nikdy nedotkli bušlu pšenice nebo barelu ropy a nemají ani v úmyslu to kdy udělat.

Navíc, zatímco *akciové trhy* si udržují požadavky na marži, které omezují *pákový efekt*, *futures burzy* umožňují obchodníkům obchodovat s maržemi pouhých tří až deseti procent. To znamená, že spekulant může ovládat fyzickou ropu nebo měď v hodnotě sto tisíc dolarů s pouhými pěti tisíci dolary skutečného kapitálu. Tato extrémní páka zvyšuje spekulativní rychlost a zavádí do fyzické ekonomiky masivní, umělou volatilitu, čímž zcela zkresluje skutečné hodnoty zdrojů a komodit.

Když abstraktní *papírové deriváty* diktují *cenu* skutečného fyzického zboží, důsledky pro hmotný svět jsou zničující. Kritické vstupy pro lidský život (pšenice, kukuřice, ropa, hnojiva, měď a zemní plyn) přestávají být obchodovány na základě fyzické dostupnosti, místních nákladů na těžbu nebo skutečné lidské potřeby. Místo toho se obchodují na základě makroekonomických toků likvidity, algoritmických strategií založených na cenovém momentu a spekulativního sentimentu ve finančních centrech, jako jsou Chicago a Londýn.

Spekulativní nákupní horečka *hedgeových fondů* v chicagském obchodním centru může během několika týdnů zdvojnásobit cenu *papírové pšenice*, což způsobí prudký nárůst *ceny* skutečného chleba v rozvojových zemích a povede k rozsáhlému hladu a sociálním nepokojům, aniž by jediný akr fyzické zemědělské půdy zažil sucho.

Finanční aparát vkládá abstraktní vrstvu hazardu s nulovým součtem mezi těžbu *zdroje* a jeho konečnou spotřebu, čímž v každém kroku získává obrovské renty. Základní životní náklady se zvyšují pro každého člověka na Zemi jen proto, aby se dotovala likvidita spekulativních provozovatelů kasin.

Jednou z nedávných krizí tohoto charakteru byla ničivá globální krize cen potravin v letech 2007–2008. Po kolapsu amerického trhu s hypotékami s vysokým rizikem unikl masivní institucionální kapitál (*hedgeové fondy*, *penzijní fondy* a *investiční banky*) z krachujících nemovitostí do *komoditních indexových fondů* jako spekulativního zajištění. Poháněny čistě papírovým momentem a algoritmickým nákupem na derivátových burzách, jako je Chicago Board of Trade, se *ceny futures kontraktů* na základní zboží parabolicky zvýšily: *Futures kontrakty* na pšenici vzrostly o více než 130 procent, zatímco *futures kontrakty* na rýži vystřelily o téměř 170 procent.

Rozhodující je, že celosvětové sklizně obilí v těchto letech zůstaly relativně stabilní; nedošlo k žádné katastrofické fyzické neúrodě, která by ospravedlnila tento nárůst. Protože však skuteční dodavatelé obilí a globální obchodní sítě oceňují fyzické potraviny přímo na základě benchmarkových *futures kontraktů*, panika z *papírových kontraktů* přes noc zasáhla realitu. Základní *ceny* potravin po celém světě explodovaly, což vyvolalo potravinové nepokoje ve více než třiceti zemích, vyvolalo vážnou geopolitickou nestabilitu a uvrhlo odhadem 100 milionů lidí do akutního hladu a chudoby – což je názorná ukázka toho, jak abstraktní kasinové spekulace s *papírovými kontrakty* mohou přímo vyvolat hladovění v materiálním světě.

Jako poslední poznámka k *futures kontraktům*: Existuje jedna opakující se obhajoba této destabilizující spekulativní noční můry – tvrzení, že obchodování s vysokým objemem nějakým způsobem „poskytuje likviditu“ pro uspokojení skutečných potřeb zemědělců, kteří si přejí zajistit svá zemědělská rizika. Toto vyprávění naznačuje, že bez nekonečného moře spekulantů čekajících na to, aby se postavili na druhou stranu obchodu, by zemědělec nebyl schopen snadno zajistit *forwardovou cenu* své budoucí sklizně.

I když to v úvodní učebnici ekonomie zní věrohodně, v praxi se tento argument zcela hroutlí. Mezní hodnota likvidity se velmi rychle nasytí; mít dostatek kupujících a prodávajících k zajištění spravedlivého a těsného rozdílu mezi nákupní a prodejní cenou pro skutečné fyzické producenty je užitečné, ale mít tisíce vysokofrekvenčních algoritmických fondů, které během milisekund nakupují a prodávají kontrakty, však k provozní stabilitě farmáře nepřidává žádnou hodnotu.

Ve skutečnosti to dělá pravý opak. Když *spekulativní objem* řádově zastíní skutečný *fyzický obchod*, začíná *cenu* diktovat spíše pozice na *papírovém trhu* než *nabídka a poptávka* po fyzickém zboží. To destabilizuje lokální vztah mezi *hotovostní cenou* a *cenou futures* a narušuje samotný mechanismus tvorby *cen*, na který se farmáři spoléhají; zároveň to vytváří zdánlivě vysokou likviditu, která však funguje jen za příznivých podmínek a která mizí v okamžiku, kdy udeří skutečná ekonomická krize. Hyperfinanční obchodování s *futures* zdaleka neslouží jako užitečná pojistka pro fyzické zemědělství, ale aktivně ničí ochranu před rizikem, kterou údajně poskytuje.

Co jsou to opce?

Pokud *futures kontrakty* natahují realitu tím, že přeměňují fyzické zboží na *papírové sázky*, *opce* tuto abstrakci berou a umocňují ji. *Opce* je v podstatě derivátem derivátu – vedlejší sázkou na to, zda se jiná vedlejší sázka bude dostatečně rychle pohybovat určitým směrem.

Jednoduše řečeno, nákup *opce* vám nedává podíl ve společnosti ani fyzický barel ropy. Místo toho si kupujete právo – nikoli povinnost – koupit („call“) nebo prodat („put“) *finanční aktivum* za předem stanovenou cenu, než vyprší striktně stanovený časový limit.

Představte si to jako složení nevratné zálohy na dům, ve kterém nemáte v úmyslu nikdy bydlet. Pokud ceny domů v okolí v příštích třiceti dnech prudce vzrostou, vaše záloha se náhle stane cennou, protože vám dává právo koupit dům za nízkou cenu a vy ji můžete prodat někomu jinému s rychlým *ziskem*. Pokud ale ceny zůstanou stejné nebo klesnou byť jen o zlomek, vaše záloha se v okamžiku uplynutí lhůty stane zcela bezcennou a prodávající si ponechá vaše peníze.

Opce byly původně nabízeny konzervativním institucionálním investorům jako forma „portfoliového pojištění“. Pokud jste vlastnili *akcie* v hodnotě milionů dolarů, mohli jste

si koupit *put opci* jako zajištění – finanční padák, takže pokud by se širší *trh* zhroutil, vaše *opce* by se vyplatila a vykompenzovala vaše ztráty.

Tato ochranná vrstva samozřejmě nevydržela. *Opce* se rychle proměnily v hyperpákovou hazardní hru, kde drobní *denní obchodníci* a *hedgeové fondy* spekulují o směru, rychlosti a volatilitě cen *akcií*. Protože *opce* mají zabudované datum expirace, drtivá většina z nich nakonec vyprší jako zcela bezcenná. Pro průměrného drobného obchodníka je to finanční ekvivalent koupě stíracího losu s časovačem.

Tato hazardní architektura dosáhla svého absolutního vrcholu s nedávnou explozí *opcí* s „nulovou dobou platnosti“ (Zero Days To Expiration, ODTE) – kontraktů, které jsou vytvořeny, obchodovány a expirují během jediného dne. Nejde o investování ani o zajištění. Jde o mikrosekundové, ultra-pákové kasinové hazardní hry, kde jsou miliardy dolarů produktivního kapitálu nasávány do vysokofrekvenčního mechanismu založeného na neustálém odčerpávání hodnoty.

Ukázkovým příkladem systémového chaosu generovaného spekulacemi s *opcemi* je šílenství kolem „Meme Stock“ na začátku roku 2021, jehož středem byly společnosti jako GameStop. Miliony drobných obchodníků organizovaných prostřednictvím internetových fór koordinovaly masivní nákupy nikoli skutečných *akcií*, ale levných krátkodobých *call opcí*. To spustilo mechanickou řetězovou reakci známou jako „Gamma Squeeze“. Protože tvůrci *trhu*, kteří prodávají *opční kontrakty*, jsou při růstu cen *opcí* nuceni neustále nakupovat podkladové *akcie*, aby se zajistili proti svému vlastnímu riziku s rostoucími cenami *opcí*, tento masivní příliv *call opcí* donutil instituce k horečnému nákupu desítek milionů skutečných *akcií*. Tato *zpětnovazební smyčka* uměle vyhnala cenu *akcií* GameStopu o více než 1 700 procent během několika dní, čímž *akcie* zcela oddělila od jakékoli základní korporátní reality, narušila obchodní infrastrukturu, donutila velké *hedgeové fondy* k mnohamiliardovým finančním záchranným balíčkům a nakonec vedla makléřské společnosti k úplnému zastavení obchodování – chaotickému zhroucení zrozenému čistě ze smyček obchodování s derivátovými *opcemi*.

A co dluhopisy?

Pak se dostáváme k trhu s *dluhopisy*, který je tradičně prezentován jako konečná kotva finanční střízlivosti a bezpečnosti. Jedná se o mimořádně důležitý trh pro finanční systém jako celek, proto mu prosím věnujte pozornost.

Dluhopis se na první pohled jeví jako dostatečně neškodný. Subjekt – ať už se jedná o soukromou korporaci, místní samosprávu nebo suverénní vládu – potřebuje *kapitál* k vybudování infrastruktury, financování provozu nebo rozšíření služeb. Místo prodeje *akcií* si půjčuje přímo od veřejných nebo institucionálních věřitelů vydáním *dluhopisu*, tedy potvrzení o dluhu (IOU). Emitent se zavazuje splatit jistinu k určenému datu splatnosti a zároveň platit pravidelné fixní úrokové platby. Jedná se o pevně stanovenou půjčku s účtovaným úrokem – což je docela jednoduché.

A protože *státní dluhopisy* kryté významnými vládami jsou koncipovány jako „bezriziková“ aktiva, tvoří základní kámen globálních *konzervativních portfolií*, *penzijních fondů*, *rezerv centrálních bank* a systémové tvorby *úvěrů*.

Pod tímto nudným, stabilním zevnějškem se však skrývá dokonalý pákový mechanismus – primární nástroj pro sociální destabilizaci, státní nátlak, vynucená úsporná opatření a měnovou degradaci.

Abychom pochopili, jak to funguje, musíme se podívat na to, jak samotné *peníze* vznikají a jak se *dluh* stává komoditou. Základním konstruktem moderního systému *centrálního bankovníctví* je zcela kruhová, nekonečná smyčka: Suverénní vlády vydávají *papírové dluhopisy* (přísliby splatit dluh) a centrální banky – jako Federální rezervní systém – tyto dluhopisy nakupují tím, že vytvářejí *peníze* zcela z ničeho v digitální knize. Centrální banka pak drží tyto dluhopisy ve své rozvaze jako „aktiva“ a používá je jako podklad samotné *peněžní zásoby*. Jednoduše řečeno, vláda si půjčuje *peníze*, které neexistovaly až do okamžiku, kdy byl sepsán příslib jejich splacení, a obyvatelstvo je následně zdaněno, aby se mohly splácet *úroky* ze systému tvorby *fiat měny*. Je to nekonečný monetární kolotoč, kde *dluh* vytváří *peníze* a *peníze* existují pouze díky *dluhu*.

Tato dynamika *papírového dluhu* se stává ještě více donucovací, jakmile je *vládní dluhopis* sekuritizován a obchodován na *sekundárních trzích*. *Sekundární trhy* jsou otevřené finanční burzy, kde se dříve vydané *dluhopisy* nakupují a prodávají mezi soukromými investory dlouho před dosažením data splatnosti. Jakmile *dluhopis* vstoupí na toto sekundární obchodní pole, jeho *cena* se neustále mění a jeho *výnos* (efektivní úroková sazba) se pohybuje opačným směrem než *cena*.

Tento mechanismus dává soukromému finančnímu kapitálu nesmírnou strukturální moc nad suverénními státy. Pokud se demokraticky zvolená vláda pokusí zvýšit výdaje na veřejné zdravotnictví, vzdělávání, sociální záchranné sítě nebo obnovu životního prostředí, mohou se soukromí obchodníci s dluhopisy – historicky označovaní jako „ochranáři dluhopisů“ – rozhodnout, že takové veřejné výdaje ohrožují jejich reálné výnosy nebo fiskální konzervatismus. V reakci na to mohou začít ve velkém vyprodávat *státní dluhopisy* dané země na *sekundárním trhu*.

Tento mechanismus hromadného výprodeje žene *ceny dluhopisů* až na samotné dno a prudce zvýší *úrokové sazby*. Vláda se náhle ocitne v situaci, kdy čelí neudržitelným nákladům na zadlužení, aby mohla refinancovat svůj stávající *dluh*, což vyvolává samovolně se posilující finanční krizi.

Mezinárodní finanční kartely a trhy se soukromými *dluhopisy* opakovaně využívají právě tohoto strukturálního tlaku k vynucení politické vůle. Vezměte si jako tragickou případovou studii řeckou krizi *vládního dluhu* z roku 2010. Když „ochranáři dluhopisů“ zpanikařili kvůli rozpočtovým deficitům Řecka, výnosy desetiletých řeckých státních dluhopisů explodovaly na více než 40 procent, čímž zemi zcela vyřadili z běžných *úvěrových trhů*. Výměnou za mezinárodní záchranné fondy, které měly zabránit

bankrotu, „Trojka“ (Evropská centrální banka, Mezinárodní měnový fond a Evropská komise) donutila Řecko podstoupit brutální a nevyjednatelná úsporná opatření. Řecká vláda byla nucena snížit veřejné důchody, zmrazit mzdy státních zaměstnanců, privatizovat veřejné přístavy a energetické společnosti, snížit rozpočty na zdravotnictví a zvýšit daně ze základního spotřebního zboží, což zdecimovalo životní úroveň národa a způsobilo prudký nárůst nezaměstnanosti. Materiální přežití milionů občanů bylo přímo obětováno, aby se uspokojily požadavky držitelů soukromých *dluhopisů* na *výnosy*.

Kromě toho moderní systém stínového bankovníctví se navíc spoléhá na *státní dluhopisy* jako na základní kolaterál (zajištění) pro biliony dolarů v krátkodobých repo operacích a komplexních derivátových pozicích. Finanční instituce tyto *státní dluhopisy* dále opakovaně používají jako zástavu v dlouhých řetězcích *finanční páky*, aby jimi kryly spekulativní sázky na *akcie, měny a podnikové dluhy*. Celá globální finanční pyramida je doslova postavena na slibech vlád splatit svůj dluh.

Historickým bodem zlomu tohoto křehkého uspořádání byla ruská finanční krize v roce 1998. Když Rusko nesplatilo své domácí rublové dluhopisy (smlouvy GKO), spustilo to okamžitý kolaps společnosti Long-Term Capital Management (LTCM) – masivního, vysoce zadluženého amerického *hedgeového fondu*, který nashromáždil spekulativní pozice v hodnotě miliard dolarů na základě předpokladu konvergence výnosů z *dluhopisů*. Téměř okamžitá imploze LTCM hrozila zmrazením celého globálního stínového bankovníctví a donutila Federální rezervní banku v New Yorku zasáhnout a zprostředkovat nouzovou záchranu ve výši 3,6 miliardy dolarů od hlavních bank na Wall Street, aby se zabránilo systémovému kolapsu finančních trhů.

Když *úrokové sazby* rychle kolísají nebo dojde k zamrznutí likvidity dluhopisového kolaterálu (zajištění), globální ekonomikou se okamžitě šíří šokové vlny, které ohrožují *komerční úvěry, firemní mzdy* a stabilitu základních veřejných služeb. Daňové příjmy vybrané od milionů pracujících jsou systematicky odváděny od fyzické infrastruktury a společensky užitečných projektů a místo toho přesměrovávány na úhradu kupónových plateb, které inkasují mimořádně bohatí držitelé *dluhopisů* a masivní společnosti spravující *aktiva*. Trh se *státními dluhopisy* není neutrálním nástrojem spoření; je globálním mechanismem prosazování moci, který podřizuje skutečné materiální možnosti lidské společnosti abstraktním požadavkům na *výnosy* ze strany soukromého věřitelského kapitálu.

Proč obchod s měnami? (Forex)

Pokud se tradiční finanční aktiva zdají abstraktní, devizový trh (Forex) jde s abstrakcí ještě o krok dále a proměňuje samotný prostředek směny v kasinový žeton.

Abychom pochopili, jak jsme dospěli k této absurdní realitě, musíme se podívat na strukturální posun, ke kterému došlo na začátku 70. let. Po celá desetiletí v rámci poválečného Brettonwoodského systému byly globální měny ukotveny k *americkému*

dolaru, který byl přímo kryt *fyzickým zlatem*. Směnné kurzy byly přísně regulované, stabilní a navržené s jediným cílem – usnadnit reálný mezinárodní obchod.

Tento systém náhle skončil v roce 1971, kdy prezident Nixon jednostranně přerušil vazbu *dolaru* na *zlato*. Kolaps Brettonwoodské dohody dal vzniknout moderní éře volně obíhajících *fiat měn*. Peníze přestaly být spolehlivým měřítkem materiálního bohatství; místo toho se samy staly volatilní komoditou podrobenou neustálému a volatilnímu oceňování soukromých finančních trhů.

Původní ospravedlnění existence *měnových trhů* zůstává základním argumentem, který se dnes prodává – usnadnění mezinárodního obchodu. Pokud chce firma v Japonsku koupit pšenici od producenta ve Spojených státech, musí být *japonský jen* převeden na *americké dolary*, aby se transakce vypořádala. Dnes však skutečný mezinárodní obchod se skutečným fyzickým zbožím a službami představuje nepatrný zlomek – méně než tři procenta – celkového denního objemu obchodů na *Forexu*. *Globální měnový trh* každý den zprostředkuje transakce v hodnotě výrazně přesahující sedm bilionů dolarů, což z něj činí největší a nejlikvidnější finanční trh na světě.

Zbývajících devadesát sedm procent tohoto ohromujícího objemu tvoří čisté, nefalšované spekulace. Institucionální oddělení, *obří banky*, *hedgeové fondy* a automatizované algoritmy obchodují s měnami nepřetržitě a snaží se profitovat z *mikrofrakčních posunů* (nepatrných změn) směnných kurzů, které jsou způsobeny *úrokovými diferenciály* (rozdíly v úrokových sazbách), rétorikou centrálních bank a spekulativním momentem.

Ústředním mýtem *tržní ekonomie* je, že *směnný kurz měny* země odráží její skutečné ekonomické zdraví, produktivní kapacitu nebo společenskou stabilitu. Ve skutečnosti je cena na *Forexu* silně diktována finančním inženýrstvím, jako je „carry trade“ – kdy si institucionální spekulanti půjčují miliardy v měně s *nízkou úrokovou sazbou*, aby nakoupili aktiva v měně s *vysokou úrokovou sazbou*, a rozdíl si ponechávají jako *zisk*, čímž zkreslují globální směnné kurzy.

Toto vysokorychlostní měnové kasino zavádí do ekonomik reálného světa vážnou a nepředvídatelnou nestabilitu. Náhlý spekulativní výprodej nebo rychlý odliv *kapitálu* z národní měny může způsobit její prudký pokles hodnoty přes noc. To okamžitě zvyšuje místní *ceny* dovážených potravin, energie a léčiv, které zachraňují životy a ničí *kupní sílu* obyčejných pracujících lidí, kteří se na finančních trzích vůbec neangažují.

Tato dynamika zasáhla významnou ekonomiku skupiny G7 v roce 2022, kdy spekulativní vlna prodejů po kontroverzním vládním fiskálním oznámení zničila *britskou libru*. Náhlý propad *libry* hrozil spuštěním systémové smyčky likvidace mezi britskými *penzijními fondy* držícími *měnové deriváty*, což donutilo centrální banku k nouzovému zásahu.

V rozvojových zemích – od Argentiny po Turecko – tento spekulativní mechanismus funguje jako forma financionalizované války. Offshore obchodníci se běžně zbavují místních měn, aby ochránili své výnosy nebo využili cenového momentu, zatímco nechávají celé populace trpět katastrofální hyperinflací a chudobou, jelikož reálné ceny základního existenčního zboží se během několika týdnů zdvojnásobí. Globální *forexový trh* není neutrálním prostředníkem mezinárodního obchodu; je to volatilní mechanismus generující tření, který neustále obětuje *kupní sílu* lidí, aby financoval likviditu obchodních stolů s měnami.

Co je Bitcoin?

Než začneme s *Bitcoinem*, dovoluji mi zdůraznit, že ze všech zvěstí *financionalizace* má vzestup *Bitcoinu* a *kryptoměn* v mém srdci zvláštní místo. Upřímně řečeno, v celém svém životě jsem neviděl nic idiotičtějšího, jako je tato masová kolektivní iluze. Je to mimořádná podívaná spekulativních absurdit, špatné historie a naprosté patologické chamtivosti.

Je to pro mě také osobní záležitost. Během let, kdy jsem jako aktivista a účastník sociálních hnutí hovořil o ekonomických otázkách, sledoval jsem, jak se celé zástupy jinak dobře smýšlejících lidí nechaly touto absurdní „aktivistickou mincí“ zcela svést z cesty a nachytat na tento podvod. Sledoval jsem, jak lidé ztrácejí ze zřetele, co ve skutečnosti znamená progresivní ekonomické uvažování, rozum a racionální přístup, a místo strukturální kritiky *kapitalismu* přijímají hyperindividualistický monetární fetišismus. Proto zde hodlám věnovat značný prostor k vyvrácení celého tohoto fenoménu, a to zdaleka nejen jeho základní podstaty coby žetonu pro hazard.

Bitcoin se na scéně objevil po finanční krizi v roce 2008 jako navrhovaný peer-to-peer elektronický peněžní systém. Byl prezentován jako *open-source*, decentralizovaná alternativa – zdánlivě kontrarevoluční alternativa k tisku peněz centrálními bankami a soukromým bankovním strážcům. Ideologický narativ byl přesvědčivý pro ty, kteří se nechávali unášet pubertální libertariánskou frustrací: Digitální měna s matematicky omezenou nabídkou, odolná vůči cenzuře, kterou žádná vláda nemůže znehodnotit inflací a žádná banka zmrazit.

Z těchto mylných předpokladů vyrostly spekulace do skutečně bizarních výšin. Například najdete zaryté „bitcoinové maximalisty“, kteří neironicky tvrdí, že *Bitcoin* nastolí světový mír a ukončí lidské války. Logika? Tvrdí, že války jsou možné pouze proto, že vlády mohou tisknout nekonečné množství *fiat měny* na financování vojenských komplexů, a proto digitální účetní kniha s pevnou nabídkou magicky vyhladoví válečný stroj. Je to pohled na historii tak monumentálně naivní, že hraničí s komedií – zcela přehlíží skutečnost, že lidstvo vedlo po tisíce let brutální imperiální války v době, kdy byly měnové systémy založeny na pevném zlatém a stříbrném standardu, a to jednoduše znehodnocováním mincí, uvalováním válečných daní nebo nesplácením dluhů v podobě fyzického zlata či stříbra.

Vstup *Bitcoinu* byl vnímán jako nový nástroj. Na dark webu si bylo možné koupit nějaké magické houbičky, aniž by vás (možná) chytili, a postupem času se stalo módní, že některé aktivistické organizace přijímaly dary v této „měně“, aby si vybudovaly jakousi digitálně-anarchistickou důvěryhodnost. A abychom byli spravedliví, v úzkých okrajových případech peer-to-peer digitální převody skutečně prokázaly krátkodobou užitečnost, například když velké finanční instituce koncem roku 2010 zavedly mimosoudní blokádu proti WikiLeaks a zablokovaly platby přes VISA, MasterCard a PayPal – ano, Bitcoin tehdy v roce 2011 nabídl alternativní cestu k přežití. To je dobré.

Není pochyb o tom, že schopnost peer-to-peer transakcí ve světě institucionální cenzury má teoretickou hodnotu, stejně jako dematerializace (odstranění fyzické podoby určitého prostředku, například hotovosti nebo dokumentu) může odstranit zbytečné tření v jakékoli síti. Tato přechodná operační funkce však byla rychle zaměněna za revoluční ekonomický rámec zcela žalostným způsobem.

Nejprve se zaměříme na absurdní tvrzení, že *Bitcoin* je efektivní, bezpečný a decentralizovaný „měnový systém“.

Je to již ze své podstaty záměrná ekologická katastrofa. *Bitcoin* se spoléhá na konsenzuální mechanismus zvaný „Proof-of-Work“, který nutí miliony specializovaných počítačů po celém světě spalovat astronomické množství elektrické energie řešením nesmyslných, libovolně stanovených matematických úloh pouze proto, aby získaly právo aktualizovat blok účetní knihy. Síť spotřebuje ročně více elektrické energie než celé industrializované země jako Argentina nebo Norsko a mění termální energii, energii z uhlí a zemního plynu z reálného světa na spekulativní digitální šum. Přeměňuje omezené fyzické zdroje na teplo a elektronický odpad jen proto, aby zpracovala jen několik málo transakcí za sekundu.

Zastánci se budou snažit argumentovat, že i jiné druhy procesorů, jako jsou sítě kreditních karet, mají energetickou stopu, ale toto srovnání je absurdní. Jedna *bitcoinová transakce* se dnes rovná stovkám tisíc transakcí *kreditními kartami*. Jedna transakce v *bitcoinové síti* spotřebuje více než 1 000 kilowatthodin elektrické energie – dostatek energie k napájení průměrné americké domácnosti po dobu více než měsíce – a zároveň do atmosféry vypustí stovky kilogramů oxidu uhličitého. Srovnávat vysoce efektivní centralizovanou finanční síť navrženou ke zpracování desítek tisíc skutečných transakcí za sekundu s uměle zpomaleným, energeticky nenasytným mechanismem Proof-of-Work je naprostou chybou v kategorizaci. Je to stejné, jako tvrdit, že vypálit celý les kvůli vyslání jediného kouřového signálu je srovnatelné s uskutečněním telefonního hovoru jen proto, že obojí představuje formu komunikace na dálku.

Zároveň se musíme ptát, k čemu tyto transakce vlastně slouží. Využívají lidé tuto digitální měnu ke zlepšení své ekonomické situace – k tomu, aby si mohli dát jídlo na stůl, nakoupit potraviny nebo zaplatit nájem? Nikoli. Skutečné komerční využití *Bitcoinu* při nákupu zboží a služeb nikdy nepředstavovalo více než několik málo procent jeho transakční aktivity a ve srovnání s dnešními objemy obchodování jde o nepatrný zlomek

jednoho procenta – ano, zlomek jednoho procenta. Zbývajících více než 99 % tvoří pouze spekulativní obchodování – přesuny mezi obchodními platformami, správa pákových pozic a držení *Bitcoinu* v očekávání růstu jeho ceny. Prakticky veškerá tato energie se tedy plýtvá na čistý hazard!

Za druhé, mýtus o „decentralizaci a bezpečnosti“ se rozpadá v okamžiku, kdy se podíváte na skutečnou infrastrukturu. Zatímco základní matematika SHA-256 základního protokolu je kryptograficky bezpečná, lidský ekosystém vybudovaný na ní je naprostou žumpou zranitelnosti ve stylu centrálních bank a institucionální hniloby. V průběhu let se síť přirozeně centralizovala kolem masivních průmyslových těžařských kartelů a centralizovaných burz, které drží prostředky svých klientů (custodial exchanges). Viděli jsme to při kolapsu Mt. Gox v roce 2014, která zpracovávala 70 procent všech globálních *bitcoinových* transakcí na světě, než z něj beze stopy zmizelo 850 000 *bitcoinů*, a v nedávné době při katastrofální implozi FTX, kde byly miliardy zákaznických prostředků očividně ukradeny na financování pákových sázek v kasinech.

Za třetí, *Bitcoin* zcela selhává v základní měnové teorii. Aby aktivum fungovalo jako *peníze*, musí sloužit jako spolehlivý prostředek *směny*, *zúčtovací jednotka* a *uchovatel hodnoty*. *Bitcoin* selhává ve všech třech bodech. *Token*, jehož kupní síla se může během jediného odpoledne vychýlit o deset nebo dvacet procent na základě kaskády likvidačního pákového efektu nebo tweetu od miliardáře, nemůže fungovat jako *měna*. Pekárna nemůže stanovit cenu chleba, pronajímatel nemůže stanovit cenu nájemného a firma nemůže uzavírat dlouhodobé smlouvy v tak volatilní jednotce.

Ještě horší je svatý grál kryptoměnového dogmatu – umělý „pevný strop nabídky 21 milionů“ *bitcoinů*. Zastánci tento pevně stanovený limit vyzdvihují jako přednost a tvrdí, že zabraňuje *inflaci*. Ve skutečnosti *měna s fixní nabídkou* aplikovaná na *rostoucí ekonomiku* vytváří smrtící *deflační past*. Pokud se *peněžní zásoba* nemůže rozšířit tak, aby vyhovovala ekonomickému výkonu a populaci, měna se časem uměle stává hodnotnější, když jen stojí na místě. Lidé ji hromadí, místo aby ji utráceli nebo investovali, což vede ke kolapsu poptávky, stagnaci mezd a katastrofickému zmrazení ekonomiky – přesně k té strukturální katastrofě, která sužovala ekonomiky za rigidního *zlatého standardu*.

Navíc samotná myšlenka, že *Bitcoin* je sám o sobě suverénní „měnou“, je naprosto absurdní. Reálné plovoucí suverénní měny – jako *americký dolar*, *euro* nebo *japonský jen* – jsou ukotveny k masivní fyzické produkci, daňové kapacitě, vojenské síle a institucionální infrastruktuře států, které je vydávají. Jsou akceptovány jako zákonné platidlo k úhradě *dluhů* a nákupu *reálného zboží*.

Bitcoin žádnou takovou základní kotvu nemá. Ve skutečnosti *Bitcoin* v podstatě nachází svou hodnotu pouze v původní *fiat měně*, kterou do něj lidé investují jako spekulativní aktivum. Když někdo řekne, že *Bitcoin* „má hodnotu šedesáti tisíc dolarů“, měří ji výhradně v těch státních penězích, kterými, jak sám tvrdí, opovrhne. Pokud odstraníme ceny *fiat měny*, *Bitcoin* se vůbec nestane *měnou*; je to prostě *digitální token herny*. Lidé

vhazují do automatu skutečné *dolary*, obdrží plastový *token*, sázejí na to, zda za něj zítra někdo jiný zaplatí víc, a vyměňují si je zpět za *dolary*, aby si koupili skutečné jídlo a zaplatili nájem. Nelze srovnávat *token herny* s plovoucí suverénní *měnou*, když celá existence *tokenu* závisí na tom, zda bude oceněn v *měně*, kterou má nahradit.

Co dělá *Bitcoin* jedinečně absurdním – a to i ve srovnání se stávající hnilobou tradičních *akcií* na Wall Street – je povaha jeho základní motivace.

Když si někdo koupí *akcie* společnosti jako Microsoft nebo Dow Chemical, má alespoň volné, nepřímé, byť silně subjektivní propojení s reálnou materiální existencí. Společnost vlastní fyzickou půdu, zaměstnává lidskou práci, provozuje továrny, je držitelem patentů a vyrábí hmotné zboží nebo služby, které generují příjmy. Cena *akcie* může být paralelním hazardním žetonem, ale je to žeton vázaný na reálný subjekt, který vykonává skutečné ekonomické funkce ve fyzickém světě.

Bitcoin takovou kotvu nemá. Skutečná, základní motivační *pobídka* pro nákup *Bitcoinu* nemá nic společného se současnou užitečností, produktivitou ani reálným využitím. Je poháněna výhradně fantazií velkého klamu – neopodstatněným, kultovním narativem spekulativních předpokladů o nějaké mytické „budoucí užitečnosti“.

Obchodníci a hromaditelé nakupují a drží tento digitální odpad ne proto, že by dnes dělal něco užitečného, ale proto, že byli indoktrinováni litaními absurdních budoucích scénářů. Drží ho na základě hloupého předpokladu, že jednoho dne globální *fiat měny* utrpí totální hyperinflační kolaps, suverénní vlády se dobrovolně vzdají své měnové politiky ve prospěch řádků kódu a každá centrální banka a každý člověk na Zemi budou nuceni nakupovat právě jejich konkrétní digitální záznamy v účetní knize za astronomické ceny. Je to financionalizované mesiášské proroctví převlečené za měnovou teorii.

Aby toto blouznění ospravedlnili, pokusila se bizarní subkultura „bitcoinových maximalistů“ o jazykový trik: Tvrdí, že „*Bitcoin* není kryptoměna“. Snaží se tak vyčlenit *Bitcoin* jako posvátné, neposkvrněné měnové aktivum a zároveň všechny ostatní *tokeny*, *altcoiny* a *digitální aktiva* zavrhnout jako spekulativní „kryptopodvody“.

Toto rozlišení je zcela mylné. *Bitcoin* je kryptoměna. Používá přesně stejnou základní architekturu – kryptografické hashování, distribuované digitální účetní knihy a tokenizované pobídky – jako každá jiná kryptoměna na trhu. Tvrdit, *Bitcoin* je něco jiného než kryptoměna, je jako tvrdit, že ruleta není hazardní zařízení jen proto, že je natřena na červenou místo na černou.

Realita je taková, že hodnota *Bitcoinu* je založena přesně na stejném mechanismu jako hodnota jakéhokoli jiného kryptoměnového *tokenu* – na teorii „většího hlupáka“. Kryptoměnový ekosystém rychle reprodukoval všechny nejhorší patologické jevy tradičních financí, ovšem bez jakýchkoli regulačních zábran a s extrémně vysokou rychlostí obchodování, což vedlo ke vzniku nekonečné řady pákových offshore burz, kolapsů algoritmických stablecoinů a Ponziho schémat založených na „yield farmingu“

(pěstování výnosu). Protože *Bitcoin* nepřináší žádný úrok, neprodukuje žádné fyzické zboží, nevyplácí žádné *dividendy* a nenese žádný vnitřní užitek, jediný způsob, jak na jeho držení vydělat jediný dolar je, když se objeví někdo jiný, kdo je hloupější než vy v době nákupu. Je to spekulace ve stylu Wall Street zbavená dokonce i předstírání, že za ní stojí nějaká skutečná hodnota podniku – čistý, sám sebe udržující mechanismus poháněný masovou psychologickou nákazou a ničím nepodloženou chamtivostí.

Predikční trhy („Polymarket“)

Konečným logickým vyústěním této nezdravé trajektorie je nyní situace, kdy se celý svět promění v aktiva, na které se dá sázet – což dokonale vystihují moderní „predikční trhy“, jako je *Polymarket*.

Polymarket je jednou z mnoha nově vznikajících decentralizovaných platforem, které uživatelům umožňují uzavírat finanční sázky na výsledky reálných událostí. Využívá *binární opční kontrakty* k vytváření likvidních trhů doslova pro cokoli, co lze formulovat jako otázku s odpovědí ano nebo ne. Můžete si koupit *akcie* na základě toho, kdo vyhraje volby, zda centrální banka sníží úrokové sazby, zda konkrétní návrh zákona projde Kongresem nebo zda nějaká země napadne svého souseda.

Zastánci *predikčních trhů* je obhajují narativem „moudrosti davu“. Tvrdí, že když lidé vkládají za svá tvrzení skutečné peníze, *predikční trhy* agregují informace mnohem přesněji než tradiční průzkumy veřejného mínění, mediální experti nebo konsenzus odborníků. *Predikční trhy* prezentují jako objektivní nástroj společnosti pro hledání pravdy.

Samozřejmě, k čemu přesně ta „moudrost“ slouží? Tvrzení, že shromažďování finančních sázek nějakým způsobem slouží společnosti, se zcela hroutí v okamžiku, kdy tyto trhy zpeněží lidské utrpení, katastrofy a fyzické ničení. Když obchodníci vkládají miliony dolarů do předpovídání, kolik akrů spálí zuřící požár, zda se válka vyhrotí nebo kolik obětí si vyžádá vojenský konflikt, platforma negeneruje žádný „vhled“. Generuje obscénní morální hazard.

Vytváří přímé *finanční pobídky* k tomu, aby lidé profitovali z katastrof, a motivuje škodlivé aktéry k tomu, aby v reálném světě manipulovali s pravděpodobností výsledku – ať už prostřednictvím žhářství, sabotáže nebo geopolitické manipulace – jen proto, aby mohli své sázky proměnit v peníze. *Predikční trhy* představují absolutní *komodifikaci* a *gamifikaci* lidské existence a rozšiřují logiku kasinového parketu do všech koutů společenského, politického a ekologického života. Tím, že přeměňují každou sociopolitickou krizi, ekologický kolaps a lidskou tragédii na obchodovatelný symbol, redukují osud lidských životů na vysokorychlostní motor sociopatických spekulací.

Závěr

Když se podíváte na celý obraz – od *akcií, futures a opcí* až po *dluhopisy, forex, kryptoměny a predikční trhy* – vzorec se stává nepopíratelným.

Toto je pokročilá kapitalistická rakovina. A „kapitalistickou rakovinou“ nemyslím nějakou anomální, zkorumpovanou variantu jinak ušlechtilého ekonomického systému. Popisují nevyhnutelný, endogenní rozvoj samotné *tržní ekonomiky*. Jak *tržní systém* dozrává, naráží na *fyzické a strukturální limity* svého základního imperativu přežití: *neustálého růstu*.

Když reálná komoditní produkce na Main Street narazí na hranice *kupní síly*, nasycenosti *trhu* a ekologických omezení, *kapitál* stagnaci jednoduše nepřijme. Silou svého systémového designu se odklání od reálné komoditní produkce a mutuje v *hyperfinanciaci*. *Kapitál* se snaží reprodukovat sám sebe prostřednictvím čisté abstrakce – *dluhy, rizika, klimatické katastrofy a cenovou volatilitu* proměňuje v obchodovatelná aktiva. Finanční kasino není selháním *kapitalismu*; je to jeho logický, terminální stav, kdy systém metastázuje do zcela životně slepého, sebe-vztahujícího se mechanismu čisté extrakce.

Naše globální civilizace v současnosti funguje na základě masivního *strukturálního rozporu*. Žijeme na omezené planetě s omezenými přírodními zdroji, křehkými ekologickými hranicemi a naléhavými materiálními potřebami. Miliony lidí nemají přístup k odpovídajícímu bydlení, čisté vodě, výživným potravinám, zdravotní péči a základnímu ekonomickému zabezpečení.

Naše nejchytřejší mozky, naše nejvýkonnější výpočetní infrastruktura a biliony dolarů v denních kapitálových tocích však nesměřují k řešení těchto základních problémů koordinace. Místo toho jsou uvězněny v paralelním hazardním kasinu, které je navrženo tak, aby přesouvalo plovoucí cenovky po digitálních nástěnkách, čímž vybírá transakční renty pro hyper-bohatou elitu, zatímco fyzický svět chátrá.

Vybudovali jsme systém, který těžbu *zdrojů, lidskou práci* a přežití společnosti považuje za pouhý šum na pozadí velké hry spekulativních výnosů. Byli jsme vyškoleni k tomu, abychom zaměňovali *likviditu finančního kasina* za skutečné *ekonomické zdraví a tržní hodnotu* za skutečnou *lidskou hodnotu*.

Dokud si neuvědomíme, že tato abstraktní finanční aktiva nejsou zdravou ani nezbytnou součástí lidského života, ale spíše toxickou, destabilizující perverzí ekonomické koordinace, zůstaneme uvězněni v této destruktivní smyčce *zpětné vazby*. Příčetná civilizace se musí nakonec úplně odklonit od *kasinové ekonomiky* a opustit iluzi spekulativních tržních informací ve prospěch přímého, transparentního a ekologicky podloženého přístupu k řízení sdíleného světa, ve kterém skutečně žijeme.